

Vandi á ferð

STØÐAN í Sovjetsamveldinum ella tí, sum fyrr varð kallað so, er sera álvarslig. Politiskir eygleiðarar bera nú av álvara ótta fyri einum veruligum borgarakríggi, har tey ræðuligu og altoyðandi kjarnorkuvápnini eisini kunnu verða brúkt. Eitt nýtt Jugoslavia men harafturat við kjarnorkuvápn. Nakað soleiðis málbar amerikanski uttanríkisráðharrin seg nú um dagarnar um støðuna í Sov-jet.

TAD eru leiðararnir í nøkrum av teimum størstu lýðveldunum, sum hava gjørt av at venda fyrrverandi samveldinum bakið og rætt og slætt uppløysa tað. Hetta fer at hava álvarsligar avleiðingar bæði so og so. Ein avleiðing er hon, at Gorbátjov bráðliga stendur á berum — er forseti uttan land. Sambært eygleiðarum hava fleiri lýðveldi heitt á Gorbátjov um at fara frá.

Hesi eru millum størstu lýðveldini, Rusland, Ukraine, Hvítarussland og Kazakhstan. Trý av lýðveldunum, Rusland, Hvítarúslund og Ukraine hava eisini tikið stig til at stovna eitt nýtt sokallað »leyst« sambandsríki, sum tá kemur at fevna um tær gomlu slavisku tjóðirnar. Umboð fyri londini hava sagt frá, at tey fara at arbeiða fyri avvápnandi og kjarnorkuvápnfríum økjum.

EYGLEIÐARAR vilja vera við, at støðan í fyrrverandi Sovjetsamveldinum er kanska ein tann mest vandamikla síðan seinna heimskrígg. Her er talan um eitt stórríki, sum hevur hildið saman í 70 ár og sum nú er farið fullkomiliga í uppløysing. Fleiri av teimum einstøku londunum hava kjarnorkuvápn, og tann dagur er helst ikki langt burturi tá hesi lond av álvara far at stríðast um marknaðarspurningar o.l. í veruleikanum hava vit fingið nógvar nýggjar og

sera krígssterkar tjóðir burtur úr tí gamla Sovjetsamveldinum. Higartil hevur Gorbátjov megnað at forða fyri veruligum borgarakríggi. Men spurningurin er helst bara um tíð, at tað ikki er møguleiki at hava nakað sum helst eftirlit við støðuni.

GORBATJOV hevur aftur og aftur ávarað ímóti at uppløysa Sovjetsamveldið av óttanum fyri, at alt fer at enda í einum ruðuleika. Hann segði í farnu viku, at hendir hetta, so eru víðurskiptini í eitt nú Jugoslavia at meta sum ein »vits«. Spurningurin er nevniliga alt annað enn einfaldur. Talan er um eina rúgvu av ymsum fólkasløgum, sum — um Sovjetsamveldið fer heilt sundur — fara at kenna seg sera ótrygg við støðuna.

AFTRAT øllum hesum víður-skiftunum kemur so álvars-liga búskapar støðan í flestu londunum. Matvøruneyslin er sera stór og búskaparstøðan

bara versnar dag frá degi. Taka vit so teir etnisku og tjóðskaparligu spurningarnar aftrat, so er greitt, at støðan er á markinum til borgarakríggi. Og tá lúrir vandin, at londini fara at hótta við kjarnorkuvápn, sum fleiri teirra vitturliga hava. Higartil hevur tað so eydnast Gorbátjov gjøgnum samveldið at vísa á, at tað er hann, sum hevur avgerðarrættin yvir kjarnorkuvápnunum, men nú sama samveldið er um at fara »í ommu sína«, kemur óvissan meira inn í myndina. Hvør veit, í morgin er kanska als eingin sovjetiskur forseti longur, sum eitur Gorbátjov. Hvørjar avleiðingar verða av tí, kunnu vit bert gita okkum til. Men støðan er í hvussu er alt annað enn góð. Spurningurin er bara, um Vesturheimurin kann gera nakað fyri at bøta um støðuna.

sosigaley

Dimmalætting

DAGBLAÐIÐ

14. SEPTEMBER

FRIÐ FØROYAR

NORÐLÝST

Oyggiatíðindi og komandi ár

Oyggiatíðindi skriva í oddagrein um sendingina í Sjónvápinum um vánirnar fyri komandi ár. Blaðið sigur, at sendingin bar brá at vera »bestilt« fyri at sissa føroyingar í hesum trøngu tíðum, men blaðið leggur aftrat, at hetta ikki rættuliga eydnadist arbeiðsgevaranum hjá sjónvápinum, nevniliga landsstýrinum hjá Ada Dam.

Blaðið heldur, at umboðið fyri sambandsflokkin var nærmast veruleikanum í umrøddu sending. Tað segði, at tað fer at vera munandi verri at vera føroyingar í árinum, sum kemur. Edmundur Joensen tosaði sum realistur, meðan hinir báðir, Finnogi Ísakson og Atli Dam tosaðu sum tveir politikarar skriva Oyggiatíðindi.

Blaðið sigur víðari, at tað trý mest orðunum hjá

formanni sambandsflokksins, sum sigur, at samfelagið fer at steðga upp rættuliga skjótt. Og blaðið heldur fram:

»Vit síggja dag og dagliga, hvussu illa javnaðarflokkurin hevur stýrt samfelagnum seinastu 20 árin. Hann er sum úlvur í seyðaskinni, tí hann vil láta at hjálpa teimum ússaligastu í samfelagnum, meðan hann samstundis forir ein eindarleysan sosialpolitikk, sum bara gevur rúm til at hjálpa øðrum heilt fáum fólki.« ofani við samband við javnaðarflokkinn.

Blaðið sigur at enda, at Atli Dam skal verða mintur á tað hann segði í sendingini í SVF, tá tann tíð kemur, tá fólk æroyna at tyggja seg ígjøgnum eitt tarablað í fjóruni. So gálið kemur tað at gangast í 1992 heldur blaðið.

Hetta er ein sera áhuga-verður spurningur, sum viðvíkur okkum øllum.

Hvussu fer at gangast. Aftur og aftur at júka um, hvør hevur skyldina hesum og hasum tænar ikki nøkrum endamáli, hóast vit eiga at tosa um fortíðina og læra av henni. Tað er ikki bara í Føroyum, at tað eru ringar tíðir. Eisini har borgarligir flokkar ráða eru ringar tíðir. Men spurningurin er, hvussu vit skapa betri tíðir. Hetta er so nakað, sum vit bert hava avmarkaða ávirkan á, tí tað hevur nógv at gera við gongdina út í heimi, eitt nú á teimum marknaðum vit selja okkara fisk til. Spurningurin kann tí ikki einfaldgerast við at geva hesum og hasum skyldina. Vit hava eitt landsstýri, sum hevur sett sær fyri at fáa gongd á aftur. Nakað er hent men enn er langt á mál. Vit vóna tí, at landsstýrið veruliga fær gongd á aftur.

Men soleiðis sum gongdin hevur verið og framvegis

so ber ein ótta fyri, at vit veruliga ganga vánaligum tíðum á møti bæði so og so. Spurningurin er um hetta landsstýrið einsamalt er ført fyri at venda gongdini.

Dagblaðið og studningur

Dagblaðið heldur vit eiga at avtaka studningsjungluna. Tvss. sjónvarpsgjöld, útvarpsgjöld, vegskatt, sjúkrakassagjöld osfr. Eru hesi gjöld yvirhøvur neyðug spyr blaðið í oddagrein og vísir á, hvat tað ikki kostar at umsita umrøddu gjöld.

»Var samfelagsligi kostnaðurin av teimum ikki munandi minni, um gjöldini vórðu avtikið, og alt galdið yvir skattin. Var hilt einstaka húsarhaldið ikki einfaldari og lættari, um bert ein almennur útreiðsluportur var, nevniliga skatturin« spyr blaðið.

Útbúgving av arbeiðsfólki

Tey bæði stóru fakfeløgini, Føroya Arbeiðarafelag og Føroyar Arbeiðsgevarafelag hava í felag sent skriv til landsstýrið um at fáa í gongd eina skipan við útbúgving av arbeiðsfólki. Arni Poulsen, skrivari í Føroya Arbeiðsgevarafelag sigur við Dimmalætting, at slík skipan fyrst skal fevna um fólk, sum arbeiða á flakavirkjunum. Nú verður so biðað eftir einum svari í landsstýrinum og hesum svari eru feløgini bæði farin at ólínast eftir.

Tað er at vóna, at landsstýrismaðurin í idnaðarmálum fer at svara umrøddu feløgum aftur skjótt, tí tað er greitt, at hetta er eitt mál, sum hevur stóran týdning, ikki minst nú kappingin fer at verða hardari, tá avtalan við EF kemur í gildi 1. jan.

uar. Feløgini siga annars frá, at Føroyar eru einasta tjóðin her um leiðir, sum ikki hevur eina skipaða útbúgving av arbeiðsfólkinum. Og hetta er ein avgjörd fyrirtreyt skulu vit klára okkum í kappingini. Vónandi verður skjótast og tað er annars at fegnast um, at tey bæði stóru fakfeløgini samstarva á so týðandi økjum.

